

Doba bronzová

Bronze Age

Blatec (okr. Olomouc)

Kocanda; „Za Nádražím“, parc. č. 442/52, 442/53.

Věteřovská skupina. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Archaia Olomouc z. ú.

Lokalizace: S-JTSK: -547987.57, -1128931.53; -547987.20, -1128954.28; -547963.20, -1128954.16; -547963.70, -1128931.53

V červenci 2024 prozkoumali pracovníci Archeologického centra v Olomouci stavební parcelu s pozůstatky sídliště věteřovské a mohylové kultury. V devíti zásobních a sloupových jamkách byly zachyceny zlomky keramiky, mazanice a kostí. Objekty jsou součástí polykulturní lokality zkoumané v roce 2023 (Záhorský et al. 2024).

Literatura

Záhorský, V., Kalábek, M., Johančík, R. 2024: Blatec (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 65(1), 201–202.

Summary

In 2024, an excavation was carried out in the cadastral area of Blatec (Olomouc District), uncovering nine settlement features associated with the Věteřov and Tumulus cultures.

Marek Kalábek

Bohdalice-Pavlovice (k. ú. Bohdalice, okr. Vyškov)

„Gůrka“, parc. č. 2672/33.

Kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Vyškovska, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.209663111N, 17.032023563E

Během stavby rodinného domu byl zkoumán jeden drobný sídlištní objekt. Obsahoval několik rekonstruovatelných keramických tvarů. Za zmínku však především stojí nález výrazně profilovaných fragmentů hlíněného „oltáře“ (obr. 1), které můžeme interpretovat jako možné doklady kultovních praktik mladší doby bronzové spojených snad se zápalnými oběťmi (Vencel 2016).

Literatura

Vencel, S. 2016: Pravěké zápalné oběti: případ knovízských objektů z Prahy 9 – Běchovic. *Archeologie ve středních Čechách* 20(1), 277–305.

Summary

A single settlement feature dating to the Urnfield period was investigated in the cadastral area of Bohdalice (Vyškov District). Several ceramic vessel fragments were recovered; of particular interest are distinctly profiled fragments of a daub ‘altar’ (Fig. 1).

Blanka Mikulková

Obr. 1. Bohdalice. Výrazně profilovaný mazanícový „oltář“. Foto B. Mikulková.

Fig. 1. Bohdalice. Distinctly profiled daub ‘altar’. Photo by B. Mikulková.

Bratčice (okr. Brno-venkov)

Intravilán, parc. č. 264/1.

Pozdní doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.0651489N, 16.5215064E

Archeologický dohled probíhal při zemních pracích souvisejících se skryvkou nadložních vrstev v prostoru budoucího parkoviště na parc. č. 264/1. V odkryté ploše byly zachyceny celkem čtyři archeologické situace projevující se tmavým zásypem. Bylo prozkoumáno větší soujámí a jedna mělká jáma kruhového půdorysu s množstvím především keramického materiálu, který je možné zařadit do pozdní doby bronzové. Ostatní dva objekty obsahovaly pouze mizivé množství nálezů a nelze je proto spolehlivě datovat.

Literatura

Neuvejeno.

Summary

During the construction of a car park in the cadastral area of Bratčice (Brno-Country District), a total of four archaeological features were identified, two of which can be dated to the Final Bronze Age.

Ivan Čížmář, Petr Kos

Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město)

Ul. Pod Hády, parc. č. 2232/251–2232/253.

Doba bronzová. Sídliště. Vertikální řez. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.2135650N, 16.6611828E

V roce 2024 pokračovala výstavba nové čtvrti Pod Hády, během které došlo v předminulém roce k objevu několika objektů kultury s moravskou malovanou keramikou (Zubalík 2024). Zemní práce se soustředily na hloubení výkopů pro nové inženýrské sítě, během kterých došlo na nízké ostrožně v západní části lokality k objevu tří zahlučených objektů. Jeden z objektů, předběžně datovaných do doby bronzové, sloužil snad jako zásobní jáma.

Literatura

Zubalík, J. 2024: Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 65(1), 178.

Summary

In 2024, a rescue excavation continued in the cadastral area of Maloměřice, in Pod Hády Street (Brno-City District), uncovering part of a settlement presumably dating to the Bronze Age.

Jiří Zubalík

Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)

Ul. Nové sady, parc. č. 1337.

Mladší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: S-JTSK: -598255.3320, -1161453.4300; -598332.2403, -1161514.8417; -598277.6530, -1161561.0610; - 598226.2690, -1161469.0330

V roce 2024 bylo ukončeno zpracování záchraného archeologického výzkumu při stavbě Brno, Nové sady – Centropolis a Titanium X. Terénní část výzkumu probíhala s přestávkami v období od března 2022 do ledna 2023 (Sedláčková 2024). Plocha výzkumu o rozloze 4875 m² se nacházela v severní části Nových sadů, při jihovýchodní straně ulice.

Pravěké osídlení bylo zachyceno pouze v jihozápadní části plochy. Jedinou jednoznačnou aktivitu představuje výkop mírně oválného půdorysu o rozměrech 2,4 × 2 m a zachycené hloubce 0,88 m. Nálezy získané z jeho výplně jej datují jen obecně do mladší doby bronzové.

Při odstraňování půdního horizontu byly zachyceny další ojedinělé nálezy pravěkých střeptů a kamenné broušené a štípané industrie. Jejich bližší časové zařazení se nepodařilo učinit.

Na základě zjištění z okolních archeologických výzkumů (Příbylová 2020; 2021) lze vyslovit domněnku, že pravěké osídlení se pravděpodobně koncentrovalo jižním, popř. východním směrem od námi zkoumané plochy. Je však nutno zmínit, že na relativně velké části plochy výzkumu nemohlo být pravěké osídlení zachyceno v důsledku činnosti vodních toků, které by svojí činností toto případné osídlení zcela odstranily již v minulosti.

Literatura

Příbylová, M. 2020: *Přestavba a přístavba AC TITANIUM*.

Rkp. nálezové zprávy M-TX-202400319. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno z. ú. DOI: 10.60585/M-TX-202400319. Dostupné také z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202400319>.

Příbylová, M. 2021: *Polyfunkční dům INSADY*. Rkp. nálezové

zprávy M-TX-202200442. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno z. ú. DOI: 10.60585/M-TX-202200442. Dostupné také z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202200442>.

Sedláčková, L. 2024: *Nálezová zpráva o provedení záchraného*

archeologického výzkumu při stavbě „Brno, Nové Sady – Centropolis a Titanium X“. Rkp. nálezové zprávy M-TX-202400676.

Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno z. ú. DOI: 10.60585/M-TX-202400676. Dostupné také z: <https://amcr.aiscr.cz/dokument/detail/M-TX-202400676>.

Summary

A rescue archaeological excavation carried out during the construction of the ‘Nové sady – Centropolis and Titanium X’ building complex in Brno (Brno-City District) revealed a solitary pit dating to the Late Bronze Age. Additional finds of pottery and stone tools in the soil layer also attest to human occupation of the area. Given the site’s location and the proximity of watercourses, it is assumed that the main settlement was situated to the south and east of the excavation area.

Lenka Sedláčková

Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)

Ul. Hvězdová 10, parc. č. 68.

Únětická kultura, mohylová středodunajská kultura, kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.2012231N, 16.6232150E; 49.2007639N, 16.6233492E; 49.2007217N, 16.6225953E; 49.2011669N, 16.6225256E

V Brně-Zábrdovicích, na ulici Hvězdová proběhl záchraný archeologický výzkum vyvolaný stavbou „BD Hvězdová“ (Bučo 2025), a to v období září až prosinec 2024. Zachyceny byly archeologické situace z doby bronzové. I když majoritní část plochy byla zničena recentními zásahy, podařilo se zachytit celkem 14 objektů. Jednalo se především o spodní části zásobnic. Na ploše byla identifikována únětická kultura (s. j. 511), středodunajská mohylová kultura (s. j. 504, s. j. 506, s. j. 508–510) a kultura popelnicových polí (s. j. 507).

Literatura

Bučo, M. 2025: *Nálezová zpráva o provedení záchraného zjišťovacího archeologického výzkumu při chystané stavbě „BD Hvězdová“*.

Rkp. nálezové zprávy č. j. 65/24. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno z. ú.

Summary

In 2024, a rescue archaeological excavation took place in Hvězdová Street in Brno (Brno-City District), revealing features from the Bronze Age Únětice culture, Middle Danube Tumulus culture and Urnfield culture.

Michal Bučo

Brno (k. ú. Žebětín, okr. Brno-město)**„Borovník“.**

Starší doba bronzová. Sídliště. Povrchový sběr. Uložení nálezu: dočasně u autora.

Lokalizace: WGS-84: 49.2008744N, 16.4907067E

Poloha „Borovník“ tvoří rozsáhlá pole mezi Popůvkami a Žebětínem, odkud pochází občasně pravěké nálezy (Kuča 2002a; 2002b; Přichystal 2013a; 2013b). V severovýchodním cípu uvedené polohy, v nevýrazném výběžku lemovaném zahradami nad vodotečí ústící do Žebětínského potoka v nadmořské výšce 335–340 m, byly povrchovými sběry zjištěny stopy pravěkého osídlení. Jedná se o nevýrazné keramické zlomky a několik kusů štěpané kamenné industrie. Jeden přepálený artefakt nese stopy strmé retuše, typické pro starší dobu bronzovou. Jedná se o první archeologické nálezy z této polohy a až další průzkum ukáže, jestli jde o náhodné nálezy, nebo zde můžeme uvažovat o sídelních aktivitách.

Literatura

Kuča, M. 2002a: Popůvky (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 43, 137.

Kuča, M. 2002b: Popůvky (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 43, 169.

Přichystal, M. 2013a: Brno (k. ú. Žebětín, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 54(1), 116–117.

Přichystal, M. 2013b: Brno (k. ú. Žebětín, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 54(1), 138.

Summary

A unique find of prehistoric activity was recorded during an archaeological survey in the 'Borovník' field (Žebětín cadastral area, Brno-Country District). Based on the coarse retouching on the chipped stone artefact, the activities may date to the Early Bronze Age.

Martin Kuča, Zdeněk Hájek

Bulhary (okr. Břeclav)**„Au Äcker“, parc. č. 910/4.**

Starší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Regionální muzeum v Mikulově, p. o., přír. č. 57/2024.

Lokalizace: S-JTSK: -591898, -1202526

V průběhu záchranného výzkumu (viz oddíl Neolit) byla prozkoumána jedna kónická zásobní jáma ze starší doby bronzové. Nálezy tvoří poměrně fragmentární zlomky keramiky, mazanice, zvířecí kosti a schránky velevruba, štěpaná industrie, jeden fragment broušeného nástroje a jeden fragment válcového hliněného závaží. Na dně jámy byly zjištěny zbytky původního výmazu dna a ve spodních partiích stěn byly dokumentovány pravidelné vertikální otisky z původní vnitřní konstrukce.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A conical storage pit dating to the Early Bronze Age was uncovered during a rescue excavation in the cadastral area of Bulhary (Břeclav District).

Kristína Piačková, František Trampota

Holešov (k. ú. Dobrotice, okr. Kroměříž)**Intravilán, parc. č. 1544/39.**

Mladší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o., inv. č. AU 271 – AU 289; AU 306 – AU 311.

Lokalizace: WGS-84: 49.34130N, 17.60275E

Při zemních pracích souvisejících se založením novostavby rodinného domu na parc. č. 1544/39 na katastru Dobrotice bylo v jihozápadní části stavby prozkoumáno celkem pět zahloubených archeologických objektů. Čtyři z nich lze interpretovat jako kúlové či sloupové jámy, poslední objekt pak pouze obecně jako sídlištní jámu. Materiál vyzvednutý z výplní objektů se jeví jako poměrně homogenní a lze předpokládat, že všechny prozkoumané objekty náleží jediné archeologické komponentě. Jednalo se ovšem o značně torzovitý materiál s minimem přesněji determinovatelných tvarů či výzdobných prvků. Pouze na základě několika málo fragmentů, nesoucích plastickou výzdobu v podobě vypnulín a jazykovitých výčnělků v kombinaci s vnější úpravou povrchu tuhováním, lze tento materiál klást nejspíše do mladší doby bronzové. Kolekce keramického materiálu je doplněna množstvím mazanice, která nepochybně souvisí s existencí residenčních struktur v blízkém okolí, resp. potvrzuje interpretaci čtyř objektů jako kúlové/sloupové jámy tvořící konstrukci nadzemní stavby. Prostorově nejbližší známou archeologickou lokalitu představuje rozsáhlý polykulturní areál v nedaleké cihelně přibližně 600 m jihozápadním směrem, zde však již na katastru sousedních Žop (Fojtík, Popelka 2018).

Literatura

Fojtík, A., Popelka, M. 2018: V dobách, kdy města ještě nebylo.

In: Z. Fišer (ed.): *Holešov. Město ve spirálách času*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 43–56.

Summary

Several settlement features, probably dating to the Late Bronze Age, were investigated during the construction of a family house in the cadastral area of Dobrotice (Kroměříž District).

Miroslav Popelka, Martin Paulus

Horka nad Moravou (okr. Olomouc)**„Horní kaluhy“.**

Střední doba bronzová, mladší doba bronzová. Místo sběru. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Olomouci, přír. č. 19/2022.

Lokalizace: WGS-84: 49.6237500N, 17.2055000E

V roce 2022 získalo Vlastivědné muzeum v Olomouci neúplný bronzový srp, který byl podle sdělení dárce vyzvednut v prostoru mezi Křelovem a Horkou nad Moravou. Jde o severní svah s nadmořskou výškou 219–244 m. Svah klesá od Křelova směrem k Horce nad Moravou a železniční trati spojující město Olomouc se Senicí na Hané. Za tratí teče bezejmenná vodoteč. Nalezený krátký bronzový srp je opatřen kuželovitým trnem v dorzální části šikmo seříznutého týlu. Na čepeli se nachází jedno žebro, které se směrem k hrotu postupně vytrácí. Špička srpů chybí. Čepel nástroje je lehce prohnutá. Artefakt nese stopy recentního nalomení v týlní části patrně od zemědělské techniky. Maximální měřitelná délka dosahuje 76 mm a maximální

šířka 14 mm (obr. 2). Nález lze s největší pravděpodobností přiřadit k srpům II. skupiny tvarů srpů s trnem v týlní části (Salaš 2005). Tento typ se objevuje během střední až mladší doby bronzové.

Vyzvednutý srp může indikovat dosud neznámou lokalitu v prostoru mezi Horkou nad Moravou a Křelovem. Nejbližší známé archeologické naleziště se nachází asi 1,5 km severně v trati „Spodní kaluhy“, kde M. Kalábek získal kolekci nálezů z mladší doby kamenné, střední a mladší doby bronzové a z raného středověku (Hlubek 2023). Další lokalita z mladší doby bronzové leží asi 500 m jihovýchodně v trati „Sekerník“ na katastru Křelova.

Literatura

Hlubek, L. 2023: *Horka nad Moravou (okr. Olomouc)*. Rkp. náleзовé zprávy, č. j. M-TX-202300438 [cit. 2024-12-12]. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. DOI: 10.60585/M-TX-202300438. Dostupné z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202300438>.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Obr. 2. Horka nad Moravou. Bronzový srp s kuželovitým trnem. Foto L. Hlubek.

Fig. 2. Horka nad Moravou. Bronze sickle with a conical tang. Photo by L. Hlubek.

Summary

In 2023, the Regional Museum in Olomouc acquired an incomplete bronze sickle with a conical tang at the butt end (Fig. 2), originating from the cadastral area of Horka nad Moravou (Olomouc District). The artefact can be dated to the Middle or Late Bronze Age.

Lukáš Hlubek

Ivančice (k. ú. Hrubšice, okr. Brno-venkov) „Za Dvorem“.

Mohylová středodunajská kultura, velatická kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84: 49.0898889N, 16.3075294E; 49.0897472N, 16.3069989E

V průběhu roku 2024 proběhlo v katastru Hrubšic několik záchranných archeologických výzkumů před výstavbou rodinných domů. Bylo zkoumáno ohrazené rovinné sídliště velatické kultury na polykulturní lokalitě, která byla identifikována už v roce 2021 při výstavbě místní komunikace a sítí. Lokalita leží v rovinatém terénu nivy řeky Jihlavy, jenž se mírně zvedá v západním směru. Kromě menších sídlištních a zásobních jam byl nalezen liniový žlab a tři nadzemní kúlové stavby z doby bronzové, z nichž jedna je s jistotou datována do mladší doby bronzové. Zbylé dvě leží ve

vzájemné superpozici a zároveň i v superpozici se zásobní jámou středodunajské mohylové kultury. Vzhledem k nedostatku charakteristického materiálu z kúlových jam je datace staveb sporná. Lze konstatovat, že minimálně jedna náleží velatické kultuře, a to na základě určení střepů nalezených na povrchu zmíněné zásobní jámy. Teoreticky mohla být na místě domu středodunajské mohylové kultury se zásobní jámou vystavěna v mladší době bronzové nová stavba. Eventuálně mohou obě náležeť různým fázím velatické kultury. Kromě keramického a osteologického materiálu byl nalezen i kruhový bronzový šperk a bronzový nýtek.

Literatura

Bučová Čerňavová, K. 2022: *Hrubšice – výstavba 27 RD na parcele 281/2 – kanalizace, vodovod*. Rkp. náleзовé zprávy č. j. M-TX-202300300. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv, Archeologický ústav MZM. DOI: 10.60585/M-TX-202300300. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202300300>.

Summary

A rescue archaeological excavation carried out prior to the construction of family houses in the cadastral area of Hrubšice (Brno-Country District) confirmed the presence of an enclosed lowland settlement of the Velatice culture and a solitary storage pit of the Middle Danube Tumulus culture.

Katarína Bučová Čerňavová

Ivančice (k. ú. Letkovice, okr. Brno-venkov)

Ul. U Kapličky.

Kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.0945514N, 16.3598817E; 49.0945197N, 16.3588678E; 49.0939928N, 16.3573817E; 49.0941342N, 16.3573256E

V průběhu rekonstrukce návsi v Letkovicích (městská část Ivančice), proběhl archeologický výzkum, který zachytil sídlištní situace z doby bronzové (AMČR; Bučo 2024). V reliktech se dochovala i kulturní vrstva, a to především v prostoru západně od kapličky. Byly dokumentovány sídlištní zásobní jámy datované do období kultury popelnicových polí. Lokalita byla již zkoumána v roce 1996 v průběhu výkopů inženýrských sítí Ústavem archeologické památkové péče Brno, v. v. i. (Vitula 1999).

Literatura

AMČR: Záznam M-202301497 [cit. 2025-04-09]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/projekt/detail/M-202404733>.

Bučo, M. 2024: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při chystané stavbě „Stavební úpravy náměstí v Letkovicích“*. Rkp. náleзовé zprávy č. j. 43/24. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archaia Brno z. ú.

Vitula, P. 1999: *Ivančice - Letkovice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 39 (1995–1996)*, 405.

Summary

In 2024, a rescue archaeological excavation was carried out in the cadastral area of Letkovice (Brno-Country District), uncovering archaeological contexts from the Neolithic period, the Bronze Age and the Middle Ages. The recovered material dates the settlement features to the Urnfield culture period.

Michal Bučo

Kozlov (k. ú. Kozlov u Velkého Újezdu, okr. Olomouc) Obírka, parc. č. 180/1.

Kultura popelnicových polí. Ojedinělý artefakt. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: Nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V roce 2012 byl při jihovýchodním okraji katastru obce Kozlov u Velkého Újezdu během preventivní detektorové prospekce realizované v rámci projektu *Preventivní archeologie* objeven T. Kulíšek, spolupracovníkem Muzea Komenského v Přerově, p. o., soliterní nález kovové industrie z mladší doby bronzové. Místo nálezu se nachází na jihozápadním svahu výrazného kopce Obírka (622 m n. m.) na okraji Oderských vrchů, které od severu ohraničují bečevskou část Moravské brány. Lokalita je situována severně od obce Loučka, na levobřežní straně potoka Loučka, na parc. č. 180/1. Nadmořská výška místa nálezu činí 500 m.

Nalezeným kovovým předmětem je bronzový závěsek protáhle a stíhle listovitého tvaru (obr. 3). Tělo závěsku je na přední straně zesíleno hladkým středovým žebírkem, přičemž zadní strana je plochá. V horní části artefaktu se nachází kruhové oko určené na zavěšení, o vnějším průměru 17 mm a vnitřním 9 mm, které je s listovitou spodní částí propojeno krčkem o délce 20 mm a šířce 5 mm, v jehož středu je nápadné křížovité zesílení. Celková délka předmětu činí 77,5 mm, maximální šířka závěsku je 11 mm a tloušťka 3 mm. Hmotnost předmětu dosahuje 7,4 g. Povrch nálezu pokrývá světle zelená patina.

Listovité závěsky bývaly původně součástí štítových spon, řetězových závěsů, případně bronzových nádob v období kultury lužických popelnicových polí (Salaš 2005, 114–115). Není vyloučeno, že soliterní exempláře mohly rovněž sloužit jako samostatný osobní amulet s apotropaickou funkcí.

Popisovaný listovitý závěsek nepochybně souvisí s aktivitami obyvatel v okolí areálu výšinného opevněného sídliště situovaného ve vrcholových partiích kopce Obírka. Z hradiska

objeveného v polovině 90. let 20. století bylo získáno několik depotů a rovněž velké množství soliterních předmětů, které dokládají osídlení lokality v období kultury lužických popelnicových polí (Br D – Ha B2), v době laténské (LT C2 – LC D1) a sporadicky rovněž v době stěhování národů (Čižmář, Salaš 2009).

Literatura

Čižmář, M., Salaš, M. 2009: Nové hradiště v Moravské bráně.

Archeologické rozhledy LXI(1), 63–76.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na*

Moravě a ve Slezsku. I. Text; II. Tabulky. Brno: Moravské zemské muzeum.

Summary

An isolated Bronze Age leaf pendant (Fig. 3) was discovered by Tomáš Kulíšek in 2012 during a metal detector survey on the southwestern slope of Obírka Hill (622.3 m a.s.l.), situated on the edge of the Oderské Vrchy Hills near Loučka (Kozlov u Velkého Újezdu cadastral area, Olomouc District). The bronze leaf pendant can be dated to the Urnfield culture period.

Zdeněk Schenk, Tomáš Kulíšek

Kozlov (k. ú. Kozlov u Velkého Újezdu, okr. Olomouc) „U Obrázku“.

Mladší doba bronzová, pozdní doba bronzová. Místo sběru. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Olomouci, přír. č. 7/2020.

Lokalizace: WGS-84: 49.5810933N, 17.5212417E

V létě 2020 získalo Vlastivědné muzeum v Olomouci bronzovou sekeru, která pochází dle sdělení nálezce z katastru Kozlova u Velkého Újezdu. Místo vyzvednutí artefaktu bylo podle mapy určeno dodatečně a pouze velmi přibližně. Danou polohu lze popsat jako zalesněný jižní až jihovýchodní svah bezejmenného kopce.

Sekera s tulejkou a částečně odlomeným ouškem je na povrchu nezdobená (obr. 4). Okraj tulejky zesiluje méně výrazné žebro. Na povrchu registrujeme stopy po sekundárním poškození (oděrky, vrypy). Celková délka činí 88 mm a maximální šířka v místech tulejky dosahuje 40 mm. Obecně lze bronzové sekery s tulejkou a ouškem zařadit do průběhu mladší až pozdní doby bronzové (např. Salaš 2005, 37–44).

Popsaný artefakt rozšiřuje dosavadní počet archeologických lokalit a ojedinělých nálezů z jižního okraje Oderských vrchů, nebo šířeji z oblasti při jižním okraji Moravské brány (srov. Skutil 1933, 112, 114; Vitula, Kalábek 1999; Čižmář, Salaš 2009; Paulus 2015; Tajer 2016, 396–398, obr. 9; Schenk 2021a; 2021b; 2023). Vyzvednutou bronzovou sekeru s tulejkou a ouškem můžeme v současné době interpretovat nejspíše jako ojedinělý či ztrátový nález (k tomu Hlubek 2022).

Literatura

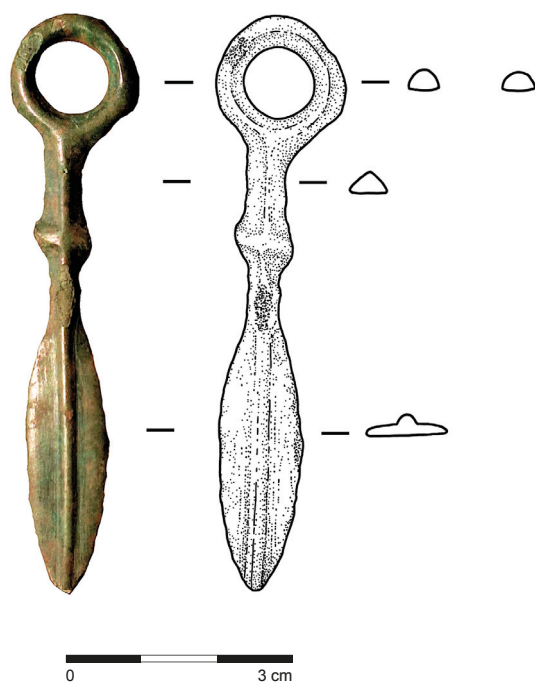
Čižmář, M., Salaš, M. 2009: Nové hradiště v Moravské bráně.

Archeologické rozhledy LXI(1), 63–76.

Hlubek, L. 2022: Kozlov (okr. Olomouc). Rkp. náleзовé zprávy,

č. j. M-TX-202200512. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. DOI: 10.60585/M-TX-202200512. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202200512>.

Paulus, M. 2015: Bohuslavky (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 56(1), 144.

Obr. 3. Kozlov – Obírka. Listovitý závěsek z doby bronzové. Foto Z. Schenk, kresba P. Holcová.

Fig. 3. Kozlov – Obírka. Bronze Age leaf pendant. Photo by Z. Schenk, drawing by P. Holcová.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Schenk, Z. 2021a: Dolní Újezd (k. ú. Dolní Újezd u Lipníka nad Bečvou). *Přehled výzkumů* 62(1), 232.

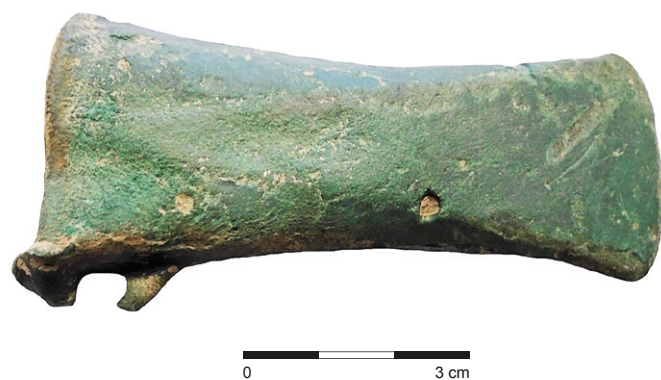
Schenk, Z. 2021b: Kozlov (k. ú. Kozlov u Velkého Újezdu, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 62(1), 291.

Schenk, Z. 2023: Kozlov (k. ú. Kozlov u Velkého Újezdu, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 64(1), 254.

Skutil, J. 1933: Předhistorické osídlování a nálezy z Hranicka a Lipenska. *Záhorská kronika* XV(4), 97–126.

Tajer, A. 2016: Sídliště z doby halštatské z Podhoří u Lipníku nad Bečvou, okr. Přerov. In: M. Popelka et al. (eds.): *...tenkrát na východě... Sborník k 80. narozeninám Václava Vokolky*. Praehistorica XXXII(1–2). Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 381–404.

Vitula, P., Kalábek, M. 1999: Dolní Újezd (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 39 (1995–1996), 342–343.

Obr. 4. Kozlov – „U Obrázku“. Bronzová sekera s tulejkou a ouškem. Foto L. Hlubek.

Fig. 4. Kozlov – „U Obrázku“. Bronze socketed axe with a loop. Photo by L. Hlubek.

Summary

In 2023, the Regional Museum in Olomouc acquired a bronze socketed axe with a loop (Fig. 4) from the cadastral area of Kozlov u Velkého Újezdu (Olomouc District). The artefact can be dated to the Late or Final Bronze Age.

Lukáš Hlubek

Kožušany-Tážaly (k. ú. Kožušany, okr. Olomouc) „Záhumenky“, „Suché louky“, parc. č. 333/22.

Lužická kultura. Sídliště. Skupina/síť sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: S-JTSK: -547184.35, -1127502.1; -547184.85, -1127516.23; -547146.97, -1127517.1; -547146.34, -1127502.85

V květnu 2024 byl na severním okraji obce zdokumentován v základovém pase pro průmyslovou halu profil s pozůstatkem kulturní vrstvy. Lokalita na parcele č. 333/22 se nachází 380 m východně od centra Kožušan s nadmořskou výškou 206 m. Zlomky keramiky jsou datovány do lužické fáze kulturního okruhu lužických popelnicových polí. Dokumentovaná situace souvisí s lokalitou zkoumanou v roce 2013 (Vránová 2014).

Literatura

Vránová, V. 2014: Kožušany (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 55(1), 200–201.

Summary

During the construction of a hall in the cadastral area of Kožušany (Olomouc District), a cultural layer of the Lusatian Culture was recorded in the foundation trench.

Marek Kalábek

Lysice (okr. Blansko)

„Za Brančí“.

Mladší doba bronzová. Sídliště. Skupina/síť sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -600097.7, -1132524.7

Od června 2023 do září 2024 probíhal archeologický dohled při realizaci stavby „Vodovod Marek“ na katastru obcí Lysice, Drnovice a Bořitov. Porušení archeologických situací bylo zaznamenáno pouze na území obce Lysice – v rýze za ulicí Hrušňová na rozhraní katastrálního území Lysice a Žerůtek bylo zjištěno patnáct sídlištních objektů datovaných do mladší doby bronzové (Matějčková 2024).

Literatura

Matějčková, A. 2024: *Lysice 2023–2024, vodovod Marek*. Rkp. nálevové zprávy č. j. 508/24. Uloženo: Archiv nálevové zprávy Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Summary

Fifteen settlement features dating to the Late Bronze Age were identified in a trench behind Hrušňová Street in the cadastral area of Lysice (Blansko District).

Andrea Matějčková

Modřice (okr. Brno-venkov)

Ul. Masarykova.

Starší doba bronzová, mladší doba bronzová. Sídliště. Vertikální řez. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.1305153N, 16.6147219E

Výzkum probíhal při stavbě nového vodovodu v celé délce ulice Masarykova. Mezi četnými objekty a vrstvami ze středověku a novověku bylo přibližně v úrovni mezi domy č. p. 104 až 1112 zachyceno na profilech několik zásobních jam, z nichž pochází nepočetný materiál datovaný do starší a mladší doby bronzové. Přilehlý příkop je možné na základě několika drobných zlomků keramiky datovat pouze rámcově do pravěkého období.

Literatura

Neuveveno.

Summary

During the construction of a new water pipeline in the cadastral area of Modřice (Brno-Country District), subsurface features from the Early and Late Bronze Age were uncovered.

Ivan Čížmář

Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava)**Ul. Novosvětská, parc. č. 510/2.**

Doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště v Ostravě.

Lokalizace: WGS-84: 49.9741639N, 17.8623072E

V srpnu roku 2024 proběhl menší záchranný archeologický výzkum v Opavě-Vávrovicích, při ulici Novosvětská, na parcele č. 510/2. Výzkum byl vyvolán stavbou rodinného domu. Skrývka odhalila na ploše 13 sloupových jamek. Jedna z nich se od ostatních lišila kvadratickým půdorysem a recentním obsahem výplně. Zbývajících 12 sloupových jamek nevytvářelo jednotlivý půdorys sloupové stavby či staveb. Bohužel neobsahovaly archeologické nálezy. Jejich stáří lze odvozovat jen nepřímou na základě keramických fragmentů nádob, získaných z kulturní vrstvy nad objekty při archeologickém dohledu v průběhu strojní skrývky ornice. Většina pravěkých střepů z této malé kolekce zřejmě druhotně prošla žářem. Keramiku, většinou cihlové barvy, bohužel nelze blíže chronologicky zařadit, pravděpodobná je datace do doby bronzové nebo starší doby železné. Jednou z možností je zařazení do kultury lužických popelnicových polí, kterou v blízkém okolí zjistila roku 1959 V. Šikulová (Čižmář 2012).

Literatura

Čižmář, M. 2012: Laténský hrob z Vávrovic, okr. Opava. K poznání žárového pohřebního ritu ve stupni LT-B na Moravě.
In: J. Juchelka a kol.: *Archeologický sborník. K šedesátým narozeninám Vratislava Janáka*. Opava: Slezská univerzita v Opavě. Ústav archeologie, 120–126.

Summary

In August 2024, a rescue archaeological excavation was carried out in the cadastral area of Vávrovice (Opava District), near Novosvětská Street. Twelve prehistoric post holes were identified within the excavation area. Based on the finds from the cultural layer, they may be associated with the Lusatian Urnfield culture.

Jindřich Hlas, Jiří Motěšický

Počenice-Tetětice (k. ú. Počenice, okr. Kroměříž)**Extravilán, severně komunikace II/428, parc. č. 1307.**

Doba bronzová. Ojedinelý artefakt. Průzkum detektorem kovu. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o., inv. č. AU255.

Lokalizace: WGS-84: 49.27398N, 17.23895E

V průběhu stavby cyklostezky mezi obcemi Počenice a Tetětice, vedoucí po severní hraně komunikace II/428, nebyly při kontrolovaných zemních pracích registrovány žádné zjevné archeologické situace ani objekty. Geologického podloží bylo dosaženo pouze místně a jevílo se zcela sterilní. Ve vhodných plochách byla průběžně prováděna detektorová prospekce, při níž byl získán na parcele č. 1307 na katastru Počenice zlomek (větší kus břítové partie) bronzové sekery. Tento nálezu pravděpodobně nesouvisí přímo s existencí sídliště v blízkém okolí nálezu, ale svědčí o aktivitách vztahujících se k pravěké těžbě dřeva (případně podobné činnosti) v původně zalesněném prostoru. Sídlištní aktivity z doby bronzové byly na katastru Počenic v minulosti doloženy jak staršími nálezy z 1. poloviny 20. století (Skutil 1941, 16), tak odborně vedeným výzkumem z roku 2020 v areálu zemědělského družstva (Popelka 2021).

Literatura

Popelka, M. 2021: Počenice-Tetětice (k. ú. Počenice, okr. Kroměříž).

Přehled výzkumů 62(1), 249.

Skutil, J. 1941: *Morkovsko v pravěku*. Morkovice: Museum.

Summary

A metal detector survey was conducted during the construction of a cycle path between Počenice and Tetětice (Počenice cadastral area, Kroměříž District), yielding a fragment of a bronze axe (blade section).

Miroslav Popelka

Přerov (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov)**Ul. K Poli, parc. č. 607.**

Kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: S-JTSK: 537182.7, -1137798.28; -537169.7, -1137796.03; -537052.69, -1137992.81; -537052.44, -1137992.68

V září až listopadu 2024 uskutečnili pracovníci Archeologického centra v Olomouci, p. o., záchranný archeologický výzkum na stavbě nové komunikace k rodinným domům. Dosud neznámá lokalita je situována na východním okraji obce na mírném svahu obráceném k jihu s nadmořskou výškou 215–217 m. Stavba na ploše 14 × 330 m zachytila 309 sídlištních objektů a 51 hrobů z neolitu (viz oddíl Neolit), z období kultury popelnicových polí, latěnu a střední doby hradištní.

Mezi sídlištními objekty byla identifikována jedna zásobní jáma a ojedinelé mělké objekty datované do období popelnicových polí. Zásobní jáma překryla starší žlab neolitického ohrazení (obj. 28–29).

Literatura

Neuvezeno.

Summary

In autumn 2024, a Neolithic settlement was discovered in the cadastral area of Dluhonice (Přerov District; see the Neolithic section), where solitary features from the Urnfield culture were also investigated.

Marek Kalábek

Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov)**„Malé Předmostí“.**

Kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4655244N, 17.4276331E; 49.4655019N, 17.4268967E; 49.4655456N, 17.4285650E

V roce 2024 byla realizována nová přeložka stávajícího vodovodu, který protínal plochu budované dálnice D1, a musel být tedy vybudován v nové trase. Po ukončení funkčnosti původního vodovodu bylo možné na ploše jeho ochranného pásma provést archeologický dohled a v místech, kde byly pozorovány archeologické situace, realizovat záchranný výzkum. Během výzkumu bylo prozkoumáno sedm zahluobených objektů pravěkého stáří,

kteří lze datovat do období slezskoplatěnické kultury. Čtyři objekty můžeme zařadit mezi zásobní jámy (objekty 1864, 1866, 1869, 1871), dále byla identifikována jedna menší jamka (objekt 1870) a funkci dvou sídlištních objektů nelze stanovit (objekty 1862, 1863). Trasa zkoumaného vodovodu vedla přes lokalitu Předmostí 7, jež byla zkoumána v letech 2017–2021 také v souvislosti s výstavbou dálnice D1 v úseku mezi Říkoviciemi a Předmostím (Vrána 2019; Tajer 2023).

Literatura

- Tajer, A. 2023: *Nálezová zpráva ze záchranného archeologického výzkumu, Přerov-Předmostí 7, trať Malé Předmostí, díl I–V*. Rkp. nálezové zprávy M-TX-202300700. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archeologické centrum Olomouc. DOI: 10.60585/M-TX-202300700. Dostupné také z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202300700>.
- Vrána, J. 2019: D1-0136 Říkovice-Přerov, prvotní zpráva o výsledcích záchranných archeologických výzkumů v roce 2017–2018. In: M. Kršková, J. Peška (ed.): *Ročenka 2018*. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc, 254–263.

Summary

During a rescue excavation in the cadastral area of Předmostí (Přerov District), seven subsurface features dating to the Silesian-Platénice culture were investigated.

Jakub Vrána

Přerov (k. ú. Vinary u Přerova, okr. Přerov)

Extravilán, parc. č. 151/54.

Starší doba bronzová, střední doba bronzová. Ojedinelý artefakt. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezů: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.492695N, 17.452838E

V roce 2023 byla na katastru přerovské místní části Vinary u Přerova nalezena L. Minářčím při preventivním detektorovým průzkumu soliterní bronzová sekera. Místo nálezů se nachází na parcele č. 151/54. Jedná se o polohu situovanou ve spodní části svahu klesajícího od jihovýchodního okraje Vinarského lesa k pravému břehu Vinarského potoka, který představuje pravostranný přítok řeky Bečvy. Nadmořská výška místa okolí nálezů činí 243 m.

Jedná se o kompletní exemplář subtilní bronzové sekerky s náznakem zaobleného lištovitěho schůdku a lžicovitě rozšířeným ostřím (obr. 5). Celková délka artefaktu je 108 mm. Maximální šířka v úrovni vějířovitě rozšířeného ostří činí 29 mm, v úrovni týlu 14 mm. Maximální tloušťka je dosaženo v úrovni zaobleného schůdku a činí 8,5 mm, minimální tloušťka v úrovni týlu je 3 mm. Hmotnost bronzového předmětu činí 59 g. V podélném průřezu se zužuje od nevýrazného schůdku směrem k ostří i k týlu. Povrch artefaktu je nerovnoměrně pokryt zelenou oxidační patinou. Z chronologického hlediska lze sekery s nevýrazným zaobleným lištovým schůdkem spojit s mladším úsekem starší doby bronzové a starším úsekem střední doby bronzové (Říhovský 1992; Salaš 2005, 31–33).

Literatura

- Říhovský, J. 1992: *Die Äxte, Beile, Meißel und Hämmer in Mähren*. Prähistorische Bronzefunde IX(17). Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 125–126.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku*. I. Text; II. Tabulky. Brno: Moravské zemské muzeum.

Obr. 5. Přerov. Bronzová sekera. Foto Z. Schenk.

Fig. 5. Přerov. Bronze axe. Photo by Z. Schenk.

Summary

An isolated Bronze Age axe (Fig. 5) was discovered in 2023 during a metal detector survey on the right bank of the Vinarský Stream in the cadastral area of Vinary u Přerova (Přerov District). The artefact can generally be dated to the Early or Middle Bronze Age.

Zdeněk Schenk

Račice-Pístovice (k. ú. Račice, okr. Vyškov)

„Uhliska“, parc. č. 916/1.

Kultura popelnicových polí. Depot. Průzkum detektorem kovu. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum Vyškovska, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.2739186N, 16.8689222E

Na konci března 2024 byl při detektorovém průzkumu v zaoblené trati „Uhliska“ zjištěn panem E. Poulem depot bronzových předmětů. Na místo byla přivolána archeoložka Muzea Vyškovska (AMČR). Při následném záchranném archeologickém výzkumu bylo zjištěno, že předměty nebyly uloženy do země, nýbrž jen položeny k patě skály a zaskládány kamením, uvolněným z kamenné masy. Místní podloží tvoří slepence drahanského kulmu, které zde vystupují na povrch.

Nález tvořilo 88 kusů zdobených bronzových náramků s rozvřenými konci, 14 velkých terčů po obvodu zdobených dvěma řadami vybitých perliček, 5 větších kruhů a 1 malý kroužek. Předměty byly uloženy do keramické nádoby (obr. 6). V čase, který uběhl od uložení depotu po jeho objevení, se meziprostor depozitu zaplnil jemnými kořínky rostlin a černou sypkou hlínou. Depot byl vyzvednut *in situ* a předán do laboratoře Ústavu archeologie a muzeologie FF MU v Brně k odbornému zpracování. Je datován do období kultury popelnicových polí.

Místo nálezů se nachází v centrální části katastru Račice-Pístovice, v nadmořské výšce 395–400 m. Depot byl uložen v prudkém severním svahu, na pravém břehu Račického potoka, naproti Račickému zámku.

Literatura

AMČR: Záznam M-202500391 [cit. 2025-3-13]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/projekt/detail/M-202500391>.

Obr. 6. Račice-Pístovice. Depot bronzových předmětů in situ. Foto K. Rybářová.

Fig. 6. Račice-Pístovice. Bronze hoard in situ. Photo by K. Rybářová.

Summary

In March 2024, a hoard of bronze items deposited in a ceramic vessel (Fig. 6) was discovered during a metal detector survey in the cadastral area of Račice (Vyškov District). The hoard, dated to the Urnfield culture period, consists of decorated bronze bracelets and large discs featuring small bosses along the circumference.

Klára Rybářová, Emil Poul

Radslavice (k. ú. Radslavice u Přerova, okr. Přerov) „U Dubu“, parc. č. 677/10.

Doba bronzová. Ojedinělý artefakt. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezů: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4694078N, 17.4979964E

V roce 2022 byl J. Novotným, spolupracovníkem Muzea Komenského v Přerově, p. o., nalezen prostřednictvím povrchového sběru na katastru obce Radslavice u Přerova v poloze „U Dubu“ ojedinělý exemplář kamenné broušené industrie zvaný bulava (obr. 7). Jedná se o polohu situovanou na tzv. Radslavické terase na pravobřežní straně potoka Lučnice, který představuje levostranný přítok řeky Bečvy. Nadmořská výška místa okolí nálezů činí 198 m.

V případě radslavického exempláře se jedná o kompletní bulavu zploštělého tvaru s oblou profilací opatřenou provrtaným otvorem, se zarovnanou horní i dolní základnou. Otvor s průměrem 18 mm byl vytvořen dutým vrtákem a následně důkladně

vyhlazen (obr. 7). Průměr artefaktu je 50 mm. Výška činí 36,5 mm. Vnější obvod bulavy je zdobený devíti mělkými svislými žlábkami, tzv. kanelurami, probíhajícími po zaobleném těle artefaktu. Kamenný předmět o hmotnosti 155 g byl zhotoven ze serpentinitu tmavě černozeleňého zbarvení. Magnetická susceptibilita dosahovala poměrně vysoké hodnoty $43,1 \times 10^{-3}$ SI jednotek, což naznačuje, že původ horniny lze hledat v masivu Gogolów-Jordanów v jižním Polsku (Přichystal 2009, 186–187).

V rámci Přerovska se nejedná o první nález bulavy, tento typ kamenné broušené industrie je zde zastoupen hned několika kusy. Nálezy dalších bulav pochází například z lokalit Hlinsko, Podhoří, Předmostí či z obce Radkovy, přičemž se jedná o nestratifikované exempláře bez bližších nálezových okolností. Patrně nejstarší známý nález pochází z obce Kladníky na Přerovsku. Z dobové zprávy Františka Příkrýla se dozvídáme bližší nálezové okolnosti: „V Kladníkách nalezeno v břehu při rozšiřování dvoru kamenné kladivo, a panem Zbrožem věnován olom. muzeu. Krásný kamenný palcát, broušený přeměle v podobě oloupaného pomeranče; visel u hodin jako závaží po 40 let.“ (Příkrýl 1891, 19, 23).

Na základě srovnání s dosavadními nálezy bulav s nápadnou úpravou povrchu kanelováním lze s největší pravděpodobností exemplář z Radslavice u Přerova přiřadit ke specifické variantě obdobných kanelovaných kusů, s jejichž výskytem se v rámci středoevropského prostoru ponejvíce setkáváme na území Moravy a v Polsku. Zde je relativně vysoký počet ojedinělých nálezů z chronologického hlediska kladen s největší pravděpodobností až do střední, mladší či pozdní doby bronzové (Berounská 1987, 33–47, obr. 3,7).

Literatura

Berounská, M. 1987: Bulavy ve střední Evropě. In: M. Buchvaldek et al: *Varia archaeologica* 4. Praehistorica XIII. Praha: Univerzita Karlova, 27–61.

Přichystal, A. 2009: *Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy*. Brno: Masarykova univerzita.

Příkrýl, F. 1891: Pravěké nálezy na Záhoří v r. 1889–1890. *Časopis Vlasteneckého musejního spolku v Olomouci* VIII, 16–23.

Obr. 7. Radslavice. Broušená a vrtaná bulava ze serpentinitu. Foto Z. Schenk.

Fig. 7. Radslavice. Polished and drilled serpentinite mace head. Photo by Z. Schenk.

Summary

Polished and drilled mace head made of serpentinite (Fig. 7) was discovered in 2022 during a surface survey in the ‘U Dubu’ field (Radslavice u Přerova cadastral area, Přerov District). This unique artefact can generally be dated to the Bronze Age.

Zdeněk Schenk, Antonín Přichystal

Sazovice (okr. Zlín)

Intravilán, parc. č. 258/23.

Kultura popelnicových polí. Nález v druhotné poloze. Sonda. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, p. o., inv. č. 452/24-102/1 až 452/24-102/6.

Lokalizace: WGS-84: 49.23540N, 17.57317E

Při zemních pracích souvisejících se založením novostavby rodinného domu na parc. č. 258/23 na katastru Sazovice byla po skrývce ornice v severozápadní části dotčené plochy formou sondy zkoumána půdní anomálie, projevující se výrazněji tmavým zbarvením oproti okolnímu podloží. Interpretačně lze v případě prozkoumané anomálie uvažovat o přírodně vzniklé erozní rýze s obsahem archeologického materiálu, který byl do výplně naplaven z výše položených partií svahu v poloze „Záhumenice“ (nálezy v druhotné poloze). Ve výrazně abraďovaném a torzovitém materiálu byl po laboratorním zpracování a vyhodnocení souboru rozpoznán jeden fragment keramiky s výzdobou a úpravou povrchu charakteristickou pro období pozdní doby bronzové (slezská fáze kultury popelnicových polí). Ostatní zlomky lze pouze s jistou mírou opatrnosti rámcově datovat do doby bronzové, případně pouze obecně do pravěkého období. Z prozkoumané situace je zřejmé, že východně od předmětné stavby v poloze „Záhumenice“ se rozkládá dosud neznámé pravěké sídliště se zastoupenou komponentou pozdní doby bronzové, u kterého by bylo možné teoreticky uvažovat o jeho spojitosti s dříve registrovaným pravděpodobným pohřebištěm, nacházejícím se na protějším břehu Rackové, v prostoru bývalého družstva (Klíma 1973).

Literatura

Klíma, B. 1973: Pohřebiště slezské kultury v Sazovicích (okr. Gottwaldov). *Přehled výzkumů* 1972, 29–30.

Summary

A natural feature (gully erosion) containing Bronze Age pottery (containing ceramic material from the Late Bronze Age – Silesian phase of the Urnfield culture) was investigated through a test pit during the construction of a family house on Plot No. 258/23 in the cadastral area of Sazovice (Zlín District).

Miroslav Popelka, Martin Paulus

Sivice (okr. Brno-venkov)

Intravilán, parc. č. 799/1.

Doba bronzová. Sídliště. Skupina/síť sond. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.2039658N, 16.7868067E

Při novostavbě rodinného domu na parcele č. 799/1 na východním okraji obce byla dokumentována jedna sídlištní jáma datovatelná rámcově do střední až mladší doby bronzové. Jde o součást lokality na rozmezí katastrů Sivice a Pozořic (Geislerová, Parma eds. 2018, 288–289).

Literatura

Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2018: *Výzkumy – Ausgrabungen* 2011–2016. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Summary

During the construction of a new family house in the eastern part of Sivice (Brno-Country District), a single settlement pit was documented, which can generally be dated to the Middle to Late Bronze Age.

David Parma

Slavkov u Brna (okr. Vyškov)

Kolářkovo náměstí.

Únětická kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.1535022N, 16.8732814E; 49.1536592N, 16.8732064E; 49.1534769N, 16.8721333E; 49.1536031N, 16.8720208E

Archeologický průzkum probíhal v souvislosti se stavbou „Rozšíření kapacit Mateřská škola Zvídálek Slavkov u Brna“ od května do listopadu 2024. V prostoru budoucího stavebního objektu SO03, v hloubce cca 2,5 m od současného terénu, bylo zachyceno osm sídlištních objektů únětické kultury (Bučo 2025).

Literatura

Bučo, M. 2025: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při chystané stavbě „Rozšíření kapacit Mateřská škola Zvídálek Slavkov u Brna“*. Rkp. nálezové zprávy č. j. 81/24. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno z. ú.

Summary

In 2024, a rescue archaeological excavation was carried out in the cadastral area of Slavkov u Brna (Vyškov District). Archaeological features from the Únětice culture from the Bronze Age were documented.

Michal Bučo, Aneta Krejčířová, Michala Přibyllová

Staré Město (k. ú. Staré Město u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)

„Olší“, parc. č. 6015/287, 6015/290–6015/292, 6015/294, 6015/295, 6015/300, 6015/301, 6015/304, 6015/306, 6015/307, 6015/309, 6015/312, 6015/188.

Pozdní doba bronzová. Depot. Průzkum detektorem kovu. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Slováccké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

Lokalizace: Nepublikováno z důvodu ochrany lokality

Lokalita je známá od podzimu 2022, kdy byly náhodným nálezcem objeveny první bronzové artefakty a předány do Slovácckého muzea v Uherském Hradišti, p. o. Postupně byly z lokality získávány bronzové sekery s tulejí a ouškem (5 ks), fragmenty kruhového šperku a tordovaných nákrčníků (61 ks), čepelí (4 ks), srpů (5 ks), plechů (7 ks), vinutí (1 ks), drátů (1 ks) a dalších fragmentů (5 ks) a slitků (4 ks). Dle nálezů keramických střepů souběžně s nálezy kovových artefaktů lze předpokládat, že depot mohl být uložený v keramické nádobě/nádobách a orbou rozptýlen. S cílem vyzvednout celý depot byla v únoru 2024

Obr. 8. Staré Město. Část depotu, stav před konzervací. Foto Z. Kuchař.

Fig. 8. Staré Město. Part of the bronze hoard, before conservation. Photo by Z. Kuchař.

zorganizována detektorová prospekce. Místo nálezů bylo systematicky prohledáno a podařilo se získat ještě asi desítku dalších artefaktů z pozdní doby bronzové, a také dvě spony s vysokým zachycovačem z doby římské (viz oddíl Doba římská a stěhování národů). Všechny předměty byly zaměřeny pomocí stanice GPS s vysokou přesností. Celková hmotnost depotu čítajícího 93 artefaktů činí před konzervací 1508 g (obr. 8). Depot lze datovat do pozdní doby bronzové (stupeň HB1), kulturně náleží podolské kultuře středodunajských popelnicových polí (Salaš 2005).

Literatura

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Summary

The site located in the 'Olší' field (Staré Město u Uherského Hradiště cadastral area, Uherské Hradiště District) has been known since 2022. Over time, a number of artefacts have been discovered at the site, including bronze socketed axes with loops (5 pcs), fragments of ring-shaped jewellery and twisted torcs (61 pcs), blades (4 pcs), sickles (5 pcs), sheets (7 pcs), a coil (1 pc), a wire (1 pc), other fragments (5 pcs), and ingots (4 pcs). In February 2024, a metal detector survey was conducted, yielding approximately ten additional artefacts from the Final Bronze Age, as well as two fibulae with high catchplates from the Roman period (see Roman Period section). The hoard comprises 93 artefacts in total, with a pre-conservation weight of 1,508 g (Fig. 8). It can be dated to the HB1 phase and is associated with the Middle Danube Urnfield culture.

Dana Menoušková

Syrovice (okr. Brno-venkov)

„Klínek“.

Únětická kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.0780739N, 16.5531161E

V průběhu archeologického dohledu při opravě místní komunikace v Syrovicích byly v trati „Klínek“ po sejmutí nadložených vrstev odkryty a prozkoumány dva zahloubené objekty. Šlo o zásobní jámu s četnými nálezy keramiky a zvířecích kostí a část exploatační jámy s nevýrazným materiálem. Obě situace je možné přiřadit k únětické kultuře.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

During roadworks in the cadastral area of Syrovice (Brno-Country District), two subsurface features of the Únětice culture were uncovered in the 'Klínek' field.

Ivan Čižmář

Uničov (k. ú. Nová Dědina u Uničova, okr. Olomouc)

„Valcha“, parc. č. 301.

Lužická kultura, slezská kultura. Pohřebiště, sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: S-JTSK: -554029.97, -1097679.31; -554028.84, -1097686.19; -553939.33, -1097670.44; -553939.08, -1097676.06

V srpnu a září 2024 provedli pracovníci Archeologického centra Olomouc, p. o., záchranný výzkum na stavbě polní cesty. Lokality leží v nadmořské výšce 244 m na mírné terase po pravé straně mezi silnicí Uničov–Šumvald a Mlýnským potokem. V ploše stavby bylo zachyceno 62 sídlištních objektů z neolitu (viz oddíl Neolit) a pozdní doby bronzové a 5 žárových hrobů z mladší doby bronzové. Starší neolitické sídliště bylo překryto kulturní vrstvou, do níž byly zapuštěny mladší objekty. Zásobní jámy trapézového řezu byly keramickým materiálem datovány do pozdní doby bronzové

Obr. 9. Uničov – „Valcha“. Žárový hrob lužické kultury. Foto E. Pospíšilová.
Fig. 9. Uničov – ‘Valcha’. Cremation grave of the Lusatian culture. Photo by E. Pospíšilová.

(slezská kultura). Překvapením se stal objev nového žárového pohřebiště lužické kultury. Kruhové či oválné jámy obsahovaly keramickou zásobnicí překrytou mísou, kolem byly rozmístěny další nádoby a zlomky bronzů (obr. 9). Kremace byla nasypána buď v jedné z nádob, nebo byla součástí výplně jámy.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

In the summer of 2024, several storage pits of the Silesian culture and five cremation graves of the Lusatian culture (Fig. 9) were excavated in the cadastral area of Nová Dědina u Uničova (Olomouc District).

Marek Kalábek, Lukáš Šín

Uničov (okr. Olomouc)

„Za Dráhou“.

Mladší doba bronzová. Místo sběru. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Olomouci, přír. č. 27/2024.

Lokalizace: WGS-84: 49.7851319N, 17.1096144E

Na podzim roku 2023 přinesl do Vlastivědného muzea v Olomouci nálezce fragment bronzového nože. Artefakt pochází z trati „Za Dráhou“ asi 300 m severozápadně od závodu Miele technika s. r. o. v Uničově. Jde o rovinatou polní trať s nadmořskou výškou kolem 238 m, ve které pramení bezejmenná vodoteč. Z nástroje se dochovala střední část s mírně zahnutou vodoteč. N nástroje se dochovala střední část s mírně zahnutou vodoteč. N nástroje se dochovala střední část s mírně zahnutou vodoteč. Neúplná rukojeť je perforovaná patrně dvojicí otvorů. Maximální měřitelný rozměr délky je 72 mm a šířky 17 mm (obr. 10). Nález lze přiřadit k nožům s jazykovitou rukojetí, nejspíše k typu Malhostovice. Tyto nože se u nás objevují především v lužické kultuře mladší doby bronzové (Říhovský 1972, 18–20; Salaš 2005, 45, 195B:1). Popsaný artefakt lze s největší pravděpodobností spojit se zjištěným osídlením z mladší doby bronzové v dané poloze (např. Kalábek et al. 2023, 116).

Obr. 10. Uničov. Zlomek bronzového nože. Foto L. Hlubek.

Fig. 10. Uničov. Fragment of a bronze knife. Photo by L. Hlubek.

Literatura

Kalábek, M., Kalábková, P., Šín, L. 2023: Neolitické sídliště s pohřby lengyelské kultury v Uničově – Za Dráhou, předběžná zpráva. In: M. Kršková, J. Peška (eds.): *Ročenka 2022*. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc, 113–145.

Říhovský, J. 1972: *Význam moravských bronzových nožů pro chronologii mladší a pozdní doby bronzové*. Studie Archeologického ústavu ČSAV v Brně I(5). Praha: Academia.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku*. I. Text; II. Tabulky. Brno: Moravské zemské muzeum.

Summary

In 2023, the Regional Museum in Olomouc acquired a fragment of a bronze knife (Fig. 10) found on the outskirts of Uničov (Olomouc District). This type of knife is characteristic for the Lusatian culture of the Late Bronze Age and can most likely be classified as the Malhostovice type.

Lukáš Hlubek

Velatice (okr. Brno-venkov)

„Velatický široký“, parc. č. 248/3.

Kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.1998964N, 16.7508514E

Při novostavbě rodinného domu na parcele č. 248/3 byla dokumentována dvojice běžných sídlištních objektů datovaných do mladší a pozdní doby bronzové (velatická a podolská kultura). Jde o další odkryv v rámci dlouhodobě zkoumané polohy „Velatický široký“ (viz např. Geislerová, Parma eds. 2018, 319–320).

Literatura

Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2018: *Výzkumy – Ausgrabungen* 2011–2016. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Summary

During the construction of a new family house in the cadastral area of Velatice (Brno-Country District), two settlement features were documented and dated to the Late and Final Bronze Age (Velatice a Podolí cultures).

David Parma

Viničné Šumice (okr. Brno-venkov)

„Za Humny“, parc. č. 1812/1.

Kultura popelnicových polí, velatická kultura, podolská kultura. Sídliště. Náhodný zásah/nález. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.2118022N, 16.8235928E

Během záchranného archeologického výzkumu při novostavbě mateřské školy ve Viničných Šumicích byla na ploše v trati „Za Humny“ odkryta část areálu sídliště z období kultury středodunajských popelnicových polí velatické a podolské fáze. Fragmenty několika, snad okružních, palisádových žlabů naznačují v centrální části zkoumané plochy ohrazení části sídliště podolské fáze jedním až dvěma pásmy plotů. Nálezy kovové industrie se omezily pouze na zlomek bronzového drátu svinutého do menšího kroužku. Výzkum plošně navázal na práce z roku 2015, prováděné v místech výstavby stávající hasičské zbrojnice a knihovny (Geislerová, Parma 2018 eds., 321–322).

Literatura

Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2018: *Výzkumy – Ausgrabungen* 2011–2016. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Summary

The construction of a new kindergarten in Viničné Šumice (Brno-Country District) revealed part of a settlement area from the Middle Danube Urnfield culture (Velatice and Podolí cultures). Fragments of several, possibly circular, palisade trenches suggest that the central part of the excavated area was enclosed by one or two lines of fencing during the Podolí phase.

Petr Kos